

WEXNER HERITAGE PROGRAM

What Will We Say This Year? Remembering Symbols Anew at the Pesach Seder with Rabbi Dr Daniel Smokler (WGF/DS, Class 24) April 3rd, 2025 ~ 5th of Nisan, 5786

Description: The Pesach seder, the oldest continuously practiced religious ritual in the world, is replete with symbols familiar to us all. The matzah, the bitter herbs, the cups of wine are but a few of the objects that make up the evening's elaborate choreography. Some of these rituals, however, do not mean what we think they mean. Or, more precisely, we have added new meanings to old rituals in the very recent past. These new meanings, haven't taken hold and are now taken for granted. What can be learned by revisiting the original intention of familiar rituals? How can an excavation of these ritual's history help us have a more meaningful seder?

Intro: The Mishna in *Masechet Pesachim* describes a process of looking at the symbols on the table and drawing on them to illustrate the narration of the Exodus story in fulfillment of *Sippur Yetziat Mitzrayim* (the obligation to tell the story on Passover night).

Part I – Why do we dip in salt water?

1. משנה פסחים י:ה

רבן גמליאל היה אומר, כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן, פסח, מצה, ומרור פסח, על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים. מצה, על שום שנגאלו אבותינו במצרים. מרור, על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים. בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים

1. Mishnah Pesachim 10:5

Rabban Gamliel would say: Anyone who did not say these three matters on Passover has not fulfilled their obligation: The Paschal lamb, matza, and bitter herbs. When one mentions these matters, they must elaborate and explain them: The Paschal lamb is brought because the Omnipresent passed over [pasah] the houses of our forefathers in Egypt, as it is stated: "That you shall say: It is the

sacrifice of the Lord's Paschal offering for he passed over the houses of the children of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians, and delivered our houses" (Exodus 12:27). Rabban Gamliel continues to explain: The reason for matza is because our forebears were redeemed from Egypt, as it is stated: "And they baked the dough that they took out of Egypt as cakes of matzot, for it was not leavened, as they were thrust out of Egypt and could not tarry, neither had they prepared for themselves any victual" (Exodus 12:39). The reason for bitter herbs is because the Egyptians embittered our ancestors' lives in Egypt, as it is stated: "And they embittered their lives with hard service, in mortar and in brick; in all manner of service in the field, all the service that they made them serve was with rigor" (Exodus 1:14). The tanna of the mishna further states: In each and every generation a person must view himself as though they personally left Egypt, as it is stated:

2. משנה תורה לרמב"ם הל' חמץ ומצה ט:לז

ובכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. שלא את אבותינו בלבד גאל אלא אף אותנו גאל, שנאמר (דברים ו): "ואותנו הוציא משם, למען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו".

2. Mishneh Torah, Laws of Leavened and Unleavened Bread 9:33-38

Rambam (1134-1205CE)

And in each and every generation, a person is obligated to show himself as if they left Egypt, as it is stated (Exodus 13:8);

3. משנה פסחים יג:

מתני' הביאו לפניו, מטבל בחזרת עד ששגיע לפרפרת הפת.

3. MISHNA: The attendants brought vegetables before the leader of the seder prior to the meal, if there were no other vegetables on the table. They dip the hazeret (bitter herbs) before they reach the dessert of the bread, i.e., the bitter herbs, which were eaten after the matza.

4. רש"י פסחים קיד.

מטבל בחזרת - כלומר אם אין שם ירק אחר מטבל החזרת בחרוסת ואוכל:

4. Rashi (1040-1105CE) TB Pesachim 114a

"They dip the hazeret.." – meaning, if there is no other vegetable available the leader may dip the bitter herbs in the haroset (before their usual time, later in the seder) and eat them.

5. תוספות פסחים קיד.

...אין צריך לטבול בחרוסת אלא או בחומץ או במים ומלח כמו שהיה נוהג ר"ת

5. Tosafot Pesachim 114a

One need not dip the lettuce in haroset, rather, one should dip it in vinegar or salt water, as Rabenu Tam (1100-1171CE) did.

6. R. Zvi Ron (contemporary) "Our Salty Tears.."

"Why use specifically salt water or vinegar? No explanation is brought in Tosafot, other Rishonim (early medieval commentaries) and early Acharonim (modern commentaries)."

7. ספר אוצר מנהגים סימן תקכ"ב

טעם. שטובלין הכרפס במי מלח. מפני שכרפ"ס עולה ש' שהוא שמו אלהים במילואו וכדי להמתיק מדת אלהים: שהוא מדת הדין טובלין במי מלח שהמים הם מסטרא דחסד והמלח מסטרא דדינא כמבואר ברקנ"ט. מטה אהרן

שטובלין הכרפס במי מלח. (בסדר הגדה כ"י) להגאון הקדוש המפורסים מהר"ש מבעלז זצוק"ל שכ' וז"ל והלכו כל הששים רבוא אל הנילוס ומרוב העם הי' נעכר המים ונקרא מים מלוחים מים עכורים. ולכן טובלין הכרפס במי מלח שמרמז לששים רבוא ולמים מלוחים שבאו כולם אל הנילוס לטבול עצמן

7. Sefer Otzar Minhagim, R. Abraham Sperling (1851-1921CE)

The reason for dipping vegetables in salt water is as follows: Since the word karpas has the same numerical value as the letter shin, which is the name Elokim in its fullest mystical expression, and in order to sweeten the judgements of Gd as expressed in the name Elokim, one dips in salt water, because water is an expression of the side of divine mercy, and salt is like divine judgment as explained by R. Aharon Teomim (1630-1690CE).

Another reason: The great rebbe of Belz R. Sholomo Rokeach (1781-1855). When the 600,000 freed Israelites came to the Nile to immerse (after being circumcised in a kind of 'conversion') the brackish water darkened. Thus we dip the vegetables in salt water to remind us of the 600,000 that immersed in the Nile.

אֵי עֵינַי שֶׁכִּילָה בְּמֵי מַלַּח וְלֹא בְּמַלַּח
 שְׁלֹמֹ, עַם־יִי מִחֹיִל (מִרְ"ס תּוֹקָה)
 מֵי עֵינַיִם מְלֻחִים, לִכְךָ עַל דֶּרֶךְ שֶׁשֶׁנִּלְיָן
 בַּחֲרוּסָה לִזְכֹּר שֶׁשֶׁעָבֹר בַּחֲמוֹסֵי וְלִבְנֵי־סָן

סָן יֵיל שֶׁכִּילָה בְּמֵי מַלַּח לִזְכֹּר אֵיךְ שִׁי
 סְבֻלִים בְּחַמְסוֹת, אִסֵּר שֶׁסָּבֹ מַלְחָה
 כְּשֶׁעָבֹר.

8. Yisa Bracha of R. Shaul Yedidya Elazar Taub, of Modzhitz (1886-1947).

Regarding the notion that we dip in salt water and not salt itself, this can be understood with a teaching from our sages, "the water of eyes are salty" thus, as we dip the maror into haroset to remember the enslavement through symbols of bricks and mortar, so too, we dip in salt water to remember the tears that were shed in Egypt during the enslavement.

Part II: Why do we spill out the wine during the reading of the 10 plagues?

9. רוקח הובא מספר אמרכל

מנהג אבותינו כן, וכן הנהיג רבינו א לעזר הגדול כל בני ביתו, וכן רבינו קלונימוס וכל משפחתו, ורבינו אליעזר חזן, ורבינו שמואל ובנו, ורבינו אברהם, כשהיו קורין בהגדה ביד חזקה זו הדבר, ובזרוע נטויה זו החרב, דם ואש ותמרות עשן, דם צפרדע כינים ערוב דבר שחין ברד ארבה חושך מכת בכורות, דצ"ך עד"ש באח"ב, על כל תיבה נותנין אצבע בכוס יין ומטיפין לחוץ. וגם אבי מרי הריב"ק עושה כן י"ו פעמים, ומטיפין לחוץ כנגד חרבו של הב"ה י"ו פנים. ואין [להתלוצץ על] מנהג אבותינו הקדושים. עכ"ל רוקח.

9. Sefer HaRokeach of Eleazar of Worms 1176–1238CE

Rabbi Elazar the great, and the members of his house, and R. Kalnoymous and all his family and Rabbi Eliezer Hazan and Rabbi Shmuel and his children and Rabbi Avraham – when they would read the Hagada, and get to the part about the strong hand and outstretched arm, and the ten plagues they would put their second finger in the cup of wine and put a drop outside the cup. And, my father, the Riva"k, would do this 16 times, and drip outside the cup to represent the 16 sided sword of the Holy One Blessed be He [seeking vengeance].

10. הגדה באר מארים הרב ראובן מרגליות

דם ואש ותמרות עשן: יעוין ברוקח טעם ע"פ סוד להטפת יין מן הכוס באמירת המכות, ועי"ל שהיא לרמז כי מכות אלו הן כטיפות מכוס ההרעלה שעתידי הקב"ה להשקות כל המצירים לישראל. עיין ירושלמי פסחים פ"י ה"א מנין ד' כוסות רבנן אמרי כנגד ד' כוסות של פורעניות שהקב"ה עתיד להשקות את אוה"ע וכו'.

10. Rabbi Reuven Margalioth, Haggadah Be'er Miriam , (Tel Aviv 1937)

Blood, fire and pillars of smoke: See in the Rokeach for the reason according to the 'secret' for sparkling wine from the cup when the plagues are recited. In addition, it may be said that it is to serve as hint that these plagues are (only) drops from the cup of poison that the Holy One Blessed be He will in the future serve to those that persecute Israel. See in the Jerusalem Talmud Pesachim 10:1 "From where the four cups....? The Rabbis said they represent the four cups of retribution that God in the future will give the nations of the world to drink, etc."